සංගීතය සමත භාවනාවක්

සංගීතඥ දයාරත්න රණතුංග

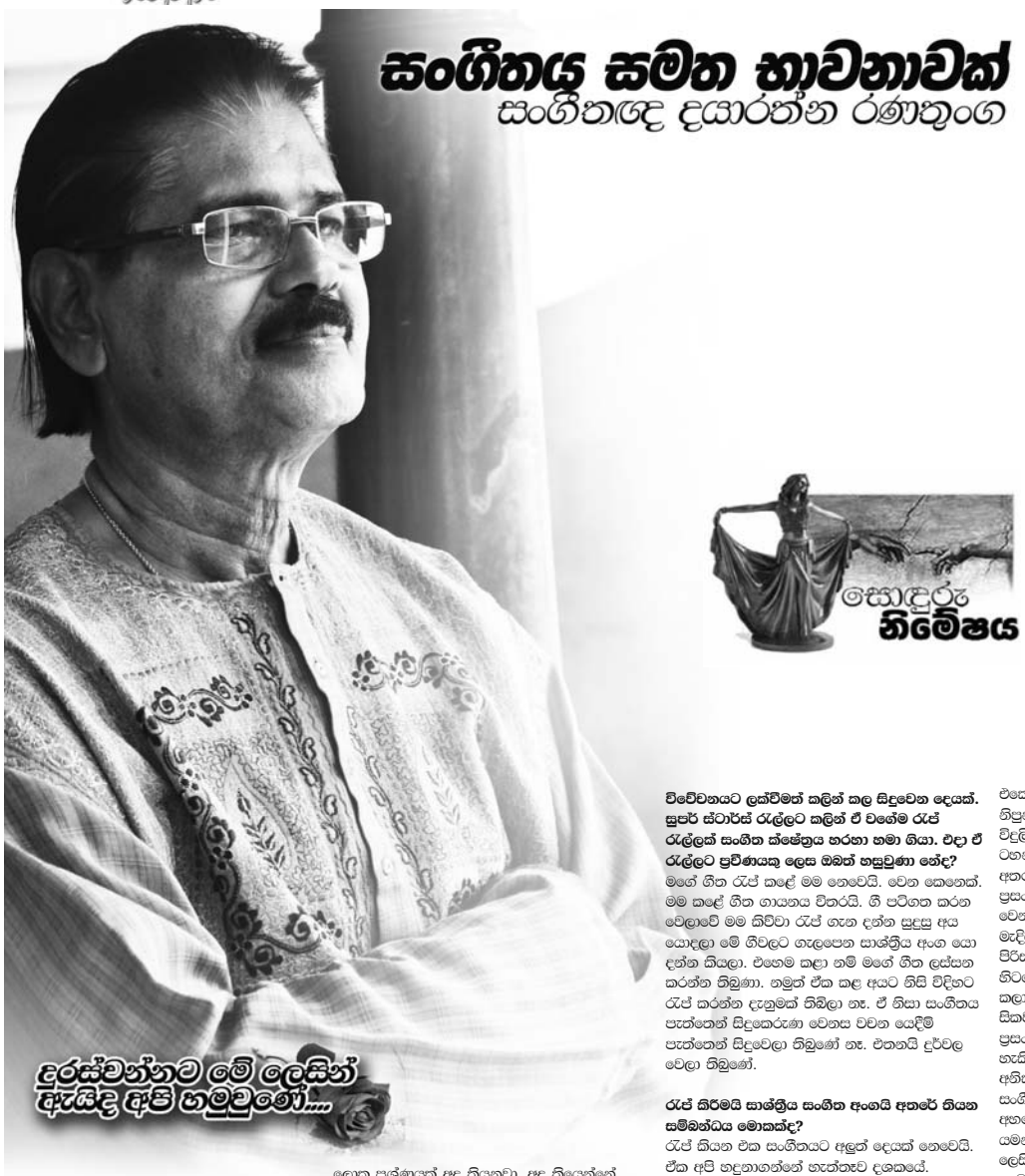

දයාරත්න රණතුංග

දයාරත්න රණතුංග සංගීතවේදියාණන් හෙළ ගී කෙත අස්වැදීමේ මහත් මෙහෙයක් ඉටුකළාවූ ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයකු මෙන්ම ජ්‍යෙෂ්ඨයකුද වේ. ගුවන් විදුලි සංස්ථාවේ ප්‍රථම සංගීත අධ්‍යක්ෂවරයා වශයෙන් දශක කීපයක් සේවය කළ රණතුංගයන් සෞන්දර්ය විශ්වවිද්‍යාලයේ කථිකාචාර්යවරයකු ලෙසද කලක් සේවය කළේය.

පර්යේෂණාත්මක සංගීත නිර්මාණකරණයේ පුරෝගාමියකු වන ඔහුගේ මූල් කාලීන ඇතැම් නිර්මාණ එදා මෙදා තුර නොවෙනස් රසික ප්‍රසාදයක් හිමිකරගෙන තිබේ. මේ වන විට ගුවන් විදුලි සංස්ථාවේ රැකියාවෙන් විශ්‍රාම ගෙන නාවල කොළඹගේ මාවතේ පිහිටි සිය නිවෙසට වී නිර්මාණ කාර්යයේ නියැළෙමින් තරමක අවිවේකී දිවියක් ගෙවන දයාරත්න රණතුංගයන් සන්නස හා පිළිසඳර කතාබහකට එක්වූයේ මෙලෙසිනි.

කලකට පෙර ඔබ නිතරම නව සංගීත නිර්මාණ සමඟ ශ්‍රාවකයන් අතර සිටි කාර්ය බහුල ශිල්පියෙක්. නමුත් දැන් යම් නිහඬතාවක පසුවන බවක් පේනවා.

කාර්ය බහුලත්වය ගැන කතා කළොත් ඉස්සර තිබුණ නිදහසත් දැන් නෑ කියලයි කියන්න වෙන්නේ. ඇත්තටම දැන් ඉස්සරට වඩා වැඩ වැඩියි. විශේෂයෙන්ම රූපවාහිනී නාලිකා වැඩසටහන්වලට සහභාගිවීම්වල කෙළවරක් නෑ. නමුත් නාලිකා විශාල සංඛ්‍යාවක් තියන නිසා ඒ හැම නාලිකාවක්ම බලන්න හැම කෙනෙකුට හැකියාවක් නෑ. ඒ නිසා අපේ වැඩසටහන් දකින්නේ නෑ. නිර්මාණකරණයත් එදා වගේම අදටත් එකවගේ කරගෙන යනවා. මේ දවස්වල ලංකා කියලා අපේ ගෝලයෙක් කරන බොද්ධ සීඩී එකකට සංගීත නිර්මාණය කරමිනුයි ඉන්නේ. හතලිස්ගනන්වල ඉඳලා මම ගුවන් විදුලියේ සංගීත වැඩසටහන් කරමින් නිර්මාණාත්මක සංගීතයේ යෙදී සිටියා. රාගධාරී සංගීතය සහ ජනගී ඇසුරින් "මහ රෑ යාමේ" ගීතය නිර්මාණය කළේ 1955 දී. එදා ඉඳලා අද වෙනතුරු ඉවරයක් නෑ. ඒ කාර්යෙත් ඒ විදිහටම යෙදිලා ඉන්නවා.

එය එසේ වුවත් මීට දශක කීපයකට පෙර ඔබගේ නිර්මාණ මෙන් රසික හදවත් තුළ සදාකාලික මතකයන් බවට පත්වන ගී නිර්මාණ වර්තමානයේදී ඉදිරිපත් වෙන්නේ නෑ කියලයි මට හිතෙන්නේ.

ඉදිරිපත් නොවීම අපේ වරදකින් සිදුවෙන දෙයක් නොවෙයි. අද මාධ්‍ය හැසිරෙන ආකාරය අනුවයි එය සිදුවන්නේ. මේ වෙනකොටත් මම අළුත්ම සීඩී එකක් කරලා තියනවා. නමුත් මාධ්‍යවලින් ඒ ගී ප්‍රචාරය වෙන්නේ නෑ. පරිඝනකවලට දාගත්ත පරණ ගී ටික තමයි හැමදාමත් ප්‍රචාරය කරන්නේ. තවත් ලොකු ප්‍රශ්ණයක් අද තියනවා. අද තියෙන්නේ නිර්මාණාත්මක ගී වලට මාධ්‍යයේ ඉඩ ලැබෙන යුගයක් නෙවෙයි. අනුන්ගේ ගීත ප්‍රදර්ශණාත්මකව නැවත කියන ඒවට ඉඩ ලැබෙන යුගයක්. ඒවා පිටිපස්සේ තමයි සමාජය යන්නේ. අපි කොච්චර හොඳ නිර්මාණ කළත් ඒවාට මාධ්‍යයේ ඉඩ ලැබෙන්නේ නෑ. අද රසිකත්වය කියන එක ගැන කතා කරන්නම දෙයක් නෑ.

ඔබ ගුවන් විදුලි සංස්ථාවේ සෙවය කළ කාලය සමඟ සසඳන විට අද විද්‍යුත් මාධ්‍යයේ පවතින ඔවැනි තත්ත්වයන්ට හේතු මොනවා විය හැකිද?

ගුවන් විදුලිය මුල ඉඳලම ගුණාත්මකභාවය රැකගැනීම අතින් ඉහළ තත්ත්වයක තිබුණා. මොකද ඒ කාලේ ගුවන් විදුලියේ අංශ ප්‍රධානීන් බවට පත්කළේ ඒ ඒ විෂය ප්‍රවීණයන්. නාට්‍ය අංශය ගත්තම සුගතපාල ද සිල්වා, පී වැලිකළ වගේ අය හිටියා. සංගීත අංශයේ ඩන්ස්ටන් සිල්වයි මමයි හිටියා. අනෙක් අංශ ගත්තත් ඒ වගේ තමයි. නිවේදකයන් ගත්තම කරුණාරත්න අබේසේකර වගේ යම් දැනුම් සම්භාරයක් ඇති අය තමයි මේවා මෙහෙයවුවේ. අද මාධ්‍යවල එහෙම අය නෑ. හිටියොත් ඒ බොහොම කලාතුරකින්. අද වෙනකොට මට ගුවන් විදුලිය ගැනත් යමක් කියන්න බෑ. දැන් මම එතන නෑ. නමුත් මේ මාධ්‍ය හැසිරීමට හේතුව නූගත් නුසුදුසු පුද්ගලයන් ඒවාට පත්වීම කියලා කියන්න පුළුවන්. මාධ්‍ය ආයතන තුළ පමණක් නොවේ ඒ ආයතන පාලනය වන ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සිටිය යුත්තේත් කෘතහස්ත පුද්ගලයන්. එහෙම නැතිකොට ඇතිවන තත්ත්වය තමයි දැන් පෙනෙන්නට තියෙන්නේ.

සංගීත ක්ෂේත්‍රයේ නව රැළි ඇතිවීමත් ඒවා විවේචනයට ලක්වීමත් කලින් කල සිදුවෙන දෙයක්. සුපර් ස්ටාර්ස් රැල්ලට කලින් ඒ වගේම රැප් රැල්ලක් සංගීත ක්ෂේත්‍රය හරහා හමා ගියා. එදා ඒ රැල්ලට ප්‍රවීණයකු ලෙස ඔබත් හසුවුණා නේද?

මගේ ගීත රැප් කළේ මම නෙවෙයි. වෙන කෙනෙක්. මම කළේ ගීත ගායනය විතරයි. ගී පටිගත කරන වෙලාවේ මම කිව්වා රැප් ගැහ දන්න සුදුසු අය යොදලා මේ ගීවලට ගැලපෙන සාශ්ත්‍රීය අංග යො දන්න කියලා. එහෙම කළා නම් මගේ ගීත ලස්සන කරන්න තිබුණා. නමුත් ඒක කළ අයට තිසි විදිහට රැප් කරන්න දැනුමක් තිබිලා නෑ. ඒ නිසා සංගීතය පැත්තෙන් සිදුකෙරුණ වෙනස වචන යෙදීම් පැත්තෙන් සිදුවෙලා තිබුණේ නෑ. එතනයි දුර්වල වෙලා තිබුණේ.

රැප් කිරීමයි සාශ්ත්‍රීය සංගීත අංගයි අතරේ තියන සම්බන්ධය මොකක්ද?

රැප් කියන එක සංගීතයට අළුත් දෙයක් නෙවෙයි. ඒක අපි හඳුනාගන්නේ හැත්තෑව දශකයේ. ඇමරිකාවේ අඩිවේගී මාර්ග භාවිතයට එන්නේ ඒ කාලෙදි. මේ මාර්ග හදන්න යොදාගෙන තිබුණේ ශක්තිමත් ශරීර තියන කළු ජාතිකයන්. පාරවල් හැදිලා ඉවර වුණාම රජය මේ ශ්‍රමිකයන් ගැන හොයලා බලන එක නැවැත්තුවා. ඒ වෙනකොට කම්කරුවන්ගේ දෙවනි පරම්පරාවත් බිහිවෙලා ලොකු මහත්වෙලා. නමුත් ඔවුන්ටත් කරකියාගන්න දෙයක් නැතිව අසරණ වෙලා හිටියේ. මේ තරුණ පිරිස් ඔවුන්ගේ වැඩිහිටියන්ගේ ශ්‍රමයෙන් ඉදිවුණ අධිවේගී මාර්ග යට ටනල්වල ආණ්ඩුව විවේචනය කරමින් විවිධ සටන් පාඨ, කවි ලියන්න ගත්තා. පසුව ඒවා ගායනා කරන්න පටන් ගත්තා. ඒ ගායනාවල උද්වේගය වැඩි කරන්න ගායනය අතරේ විවිධ පාඨ කියමින් මාව් කරන්න පටන් ගත්තා. ඒවට තමයි රැප් කිව්වෙ. නමුත් මේ නාට්‍ය ස්වරූපයේ ප්‍රකාශනය බටහිර සංගීතයේ ඔපෙරාවලත් දකින්න ලැබුණා. 1800 ගනන්වල ඔපෙරාවලත් ගායනා අතර රිද්මයානුකූල දෙබස් ඉදිරිපත් කිරීම දකින්න ලැබෙනවා. රාගධාරී සංගීතයෙත් ඒ දේම තවත් ආකාරයකට දකින්න තිබෙනවා. නමුත් ඒවා හැදින්වෙන්නේ රැප් කියලා නෙවෙයි. වෙනත් නම් වලින්. නම් වෙනස් වුවත් සංගීත භාවිතය එක සමානයි.

ශ්‍රාවක රසිකත්වය දියුණු කිරීමට, විශේෂයෙන්ම ශාස්ත්‍රීය සංගීත රසාස්වාදයට රසිකයන් යොමු කිරීමට ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයන්ගෙන් ප්‍රමාණවත් මෙහෙයක් ඉටුවෙනවා කියලා ඔබ සිතනවාද?

මම අවුරුදු තිහක් විතර ගුවන් විදුලි සංස්ථාවේ ප්‍රථම සංගීත අධ්‍යක්ෂවරයා වශයෙන් සේවය කළා. ඒ කාලේ තමයි ශාස්ත්‍රීය සංගීතය හරියාකාරව ප්‍රචාරය වුණේ. මම නවදිල්ලියට ගිහිල්ලා ඒඅයිආර් එකෙන් අවසර ගත්තා ඒ අය සතිපතා ඔස්තාද්ලු, නිපුන්ලු යොදාගෙන කරන වැඩසටහන් අපේ ගුවන් විදුලියෙන් ප්‍රචාරය කරන්න. ළමයි පවා මේ වැඩසටහන් ඇහුවා. රසවින්දනය දියුණු කරගත්තා. ඔය අතර මම හැම මාසෙකම ගුවන් විදුලියේ සාශ්ත්‍රීය ප්‍රසංගයක් කළා. හැත්තෑවෙ ඉඳලා අනුව දශකය වෙනකම් වගේ ඒක කරගෙන ආවා. කුමාරණතුංග මැදිරියේ එය පටිගත කරනවා බලන්න විශාල පිරිසක් එනවා. මැදිරියේ ආසන මදිවෙලා හිටගෙනත් ඉන්නවා. සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශයේ කලා මණ්ඩලය මහවැලි ශේන්දු ශ්‍රවණාගාරයේ මාසිකව අපේ රටේ ප්‍රවීණයන් ගෙන්නලා ඒ වගේ ප්‍රසංගයක් කළා. අද ඒවා නෑ. නමුත් මම මට හැකියාව තිබුණ හැම වෙලාවෙම ඒ වගේ දේ කළා. අනික මම සරළ ගී නිර්මාණවලදිත් සාශ්ත්‍රීය සංගීතය යොදාගත්තා. උදාහරණ විදිහට "සැන්දෑ අතසේ" ගීතය ගත්තොත් එය කරලා තියෙන්නේ යමන් කලාන්පූර් රාගය ඇසුරින්. "දුරස්වන්නට මේ ලෙසින්" ගීතය කරලා තියෙන්නේ කලාවති රාගයේ භාවය ඇසුරු කරගෙන. මේ වගේ තව උදාහරණ කොතෙකුත් ඉදිරිපත් කරන්න පුළුවන්. මේවා පර්යේෂණාත්මක ගීත. නමුත් බොහොම ජනප්‍රිය වෙලා තියනවා.

තාක්ෂණයේ දියුණුවත් සමඟ නව තාක්ෂණ යෙදවුම් එක්ක තරුණ පරපුර සංගීතයට දක්වන නැඹුරුව සංගීත ආචාර්යවරයෙක් ලෙස ඔබ විග්‍රහ කරගන්නේ කොයිවිදිහටද?

අද තරුණ පරපුරේ දක්ෂතා ගැන අපිට ආඩම්බර වෙන්න පුළුවන්. අපි යමක් කිව්වම අවබෝධ කරගැනීමේ ශක්තිය ඒ අයට තියනවා. නමුත් කියන්න දුකයි ඒ ඔක්කොම යන්නේ වැරදි පාරවල්වල. මාධ්‍ය මගින් ඒ අය යොමුකරලා තියෙන්නේ ජනප්‍රියත්වයට විතරයි. සංගීතය ගැන හැදෑරීමකට ඒ අය යොමු කරවන්නේ නෑ. මාධ්‍ය කරන්නේ මේ දක්ෂ තරුණ පිරිස මාධ්‍යයේ අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් පාවිච්චි කරන එක. එහෙම කරලා අන්තිමට හලලා දානවා. එතකොට ඒ අය අතරමං වෙනවා.

සංගීතය විෂයයක් ලෙස හදාරණ විද්‍යාර්ථීන් වෙනුවෙන් ඔබ වර්ථමානයේ ලබාදෙන්නේ මොනවගේ දායකත්වයක්ද?

විශ්වවිද්‍යාලවල සංගීතය හදාරණ අය නම් නිතරම

සංවාද සටහන සහ ඡායාරූප
ශ්‍රීලාල් සෙනෙවිරත්න

රටවල් 40ක සිට ශ්‍රී ලාංකිකයන් අසන ගුවන්විදුලිය - තිසර www.thisara.com